

взаємодії, набутті знань та умінь реалізації здорового способу життя, запобіганню вживання наркотичних речовин, формуванню мотивації до збереження репродуктивного здоров'я, безпечної статевої поведінки, самопізнання та пошуку внутрішніх ресурсів. Соціально-психологічна служба академії знаходиться в активному пошуку нових методів та технологій що допоможуть у роботі з формування соціального здоров'я студентської молоді.

Список використаних джерел:

1. Абабков В.А., Перре М. Адаптация к стрессу. Основы теории, диагностики, терапии. – СПб.: Речь, 2004. – 166 с.
2. Пихтіна Н.П., Яковець Н.І. Педагогічна профілактика адитивної поведінки учнів: Навчальний посібник. – Ніжин: Видавництво Ніжинського педуніверситету імені Миеоли Гоголя, 2003 – 116 с.
3. Родионов А.В., Родионова В.А. Подросток и наркотики. Выявление факторов зависимости от психоактивных веществ в работе с несовершеннолетними. – Ярославль: Академия развития: 2004. – 192 с.

Садовенко С.Г.

методист;

Гладких Ж.Г.

практичний психолог,

Дніпродзержинський індустріальний коледж

ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет»

МЕТОДИКО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖУ

Однією з найактуальніших проблем педагогіки вищої школи є проблема навчальної успішності студентів. В кожному навчальному закладі, в тому числі рівня коледжів, технікумів, рано чи пізно виникає потреба дати ґрунтовну оцінку академічної успішності студентів.

Незважаючи на наявність значної кількості робіт, присвячених проблемам підвищення якості підготовки фахівців на сучасному етапі реформування вищої школи, дослідження чинників, що впливають на навчальну успішність студентів, не знайшло достатнього віддзеркалення в педагогічній літературі. Термін

«успішність навчання» вперше був вжитий у роботі Б.Г. Ананьєва «Психологія педагогічної оцінки» [1, с. 128], пізніше він був детальніше розглянутий і розроблений М.І. Мешковим [4, с. 120]. В наш час термін «навчання», зокрема у вищій школі, трактується як цілеспрямований, керований, регламентований навчальними програмами і планами процес активного формування у студентів професійних знань і відповідних умінь і навичок, особистісних якостей.

На процес виявлення і вимірювання здобутих студентами знань впливає багато факторів: особливості характеру, психоемоційний стан, бажання або небажання вчитися, пропущені лекції тощо. В методиці аналізу академічної успішності студентів фактори, які визначають її рівень, підрозділяються на три умовно-зорієнтовані групи:

1 група – фактори, що визначають навчальну діяльність студентів, до яких входять: рівень довузівської підготовки; рівень відвідуваності занять; мотивація до отримання освіти.

2 група – фактори, що забезпечують навчальну діяльність студентів, до яких входять: оцінка рівня викладання лекцій, практичних, семінарських, лабораторних занять студентами; умови для самостійної роботи; умови для навчання.

3 група – фактори, що впливають на навчальну діяльність студентів, до яких входять: визначення матеріального становища студентів; соціально-психологічний мікроклімат в колективі; соціальна активність студента та групи в цілому.

На основі даної методики в коледжі проводилося методико-психологічне дослідження, метою якого є *визначення і детальний аналіз чинників (факторів), що впливають на академічну успішність студентів.*

З метою перевірки методики багатofакторного аналізу академічної успішності студентів нашого коледжу були проведені аналіз семестрової успішності та психолого-соціологічні дослідження по двох академічних групах.

Об'єктам дослідження були вибрані дві групи першого курсу за принципом «найслабша і найсильніша» за показниками успішності: спеціальність 5.05070205 «Обслуговування та ремонт електроустаткування автомобілів і тракторів» (гр. ЕА-15-1/9, найвищий показник) та спеціальність 5.05020201 «Монтаж, обслуговування засобів і систем автоматизації технологічного виробництва» (гр. АВ-15-1/9, найнижчий). У тісній співпраці з

кураторами даних груп, співробітниками відділень збиралась необхідна інформація, проводилися психологічні тести і анкетування. Отримані результати виявили певні закономірності і тенденції окремих чинників, проведено ґрунтовний аналіз впливу факторів на академічну успішність. Підсумки дослідження обговорювались на засіданнях педагогічної і методичної рад, семінарі «Школа педагогічної майстерності». В перспективі передбачається продовжити дослідження на предмет удосконалення складу факторів, критеріїв їхньої оцінки. Всього було застосовано 9 анкет та відомості успішності академічних груп, накази про зарахування студентів. Взяли участь в анкетуванні студентів в групі АВ-15-1/9 – 24 студента, ЕА-15-1/9 – 25, всього – 49 студентів, опрацьовано 441 анкету.

В даній статті вважаємо за потрібне зупинитись на декількох аспектах дослідження, а саме: ролі мотивації навчальної діяльності та соціально-психологічного мікроклімату в колективі. Для роботи зі студентами нами була застосована методика для діагностики навчальної мотивації. Студентам було запропоновано 30 тверджень, кожне з яких вони повинні були оцінити по 5-бальній системі (зазначені мотиви навчальної діяльності по значущості для анкетуємого). Наприклад: навчаюсь тому,

- щоб успішно навчатися, добре складати іспити та заліки;
- тому що мені подобається майбутня професія...

Мінімальний бал (1) відповідає мінімальній значущості мотиву, максимальний – 5. Запропоновані твердження можна розділити на 6 шкал(тематичних груп):

Шкала 1. Комунікативні мотиви, Шкала 2. Мотиви уникання, Шкала 3. Мотиви престижу, Шкала 4. Професійні мотиви, Шкала 5. Навчально-пізнавальні мотиви, Шкала 6. Соціальні мотиви.

Мотиви, за якими набрано найбільшу кількість балів, є домінуючим. Найменшу – не є визначальними. Були отримані наступні результати по значущості мотивів для студентів, що брали участь в анкетуванні (гр. АВ-15-1/9): 1. Мотиви престижу, 2. Комунікативні мотиви, 3. Мотиви уникання, 4. Соціальні мотиви, 5. Професійні мотиви, 6. Навчально-пізнавальні мотиви. *Тобто більшість студентів цієї групи не вважає навчально-пізнавальні мотиви домінуючими, що як результат відображається на рівні успішності та якості навчання.* В групі ЕА-15-1/9 рейтинг мотивів має такий вигляд: 1.Професійні мотиви, 2.Навчально-пізнавальні мотиви, 3.Мотиви престижу, 4.Комунікативні мотиви, 5.Соціальні

мотиви, 6. Мотиви уникання. Як бачимо, в цій групі домінуючими мотивами є професійні мотиви та навчально-пізнавальні, тобто студенти націлені на досягнення мети в професійній діяльності і заради цього вони готові добре вчитися.

Оцінка рівня соціально-психологічного мікроклімату в групі

Студентам було запропоновано визначити показник якості спілкування в групі від 3 балів до -3 (за 7 бальною шкалою), визначивши своє розуміння мікроклімату в колективі, погоджуючись або заперечуючи твердження на зразок: Переважає бадьорий, життєрадісний настрій (3,2,1,0,-1,-2,-3) Переважає пригнічений настрій в групі. Тобто, максимальна оцінка – 36 балів (надається 12 тверджень-антитверджень). Зробивши аналіз анкет, ми отримали наступні результати: група АВ-15-1/9: 14 балів (в середньому на кожного учасника анкетування). Студенти групи, давши в цілому позитивну оцінку, невисоко оцінюють, наприклад, такі твердження: справедливе ставлення до всіх членів колективу; взаємне порозуміння в групі; почуття гордості за колектив; бажання працювати разом. Група ЕА-15-1/9: 28 балів (в середньому на кожного учасника анкетування) – переважає позитивна оцінка соціально-психологічного мікроклімату. Максимальні бали учасників анкетування отримали такі твердження: доброзичливі стосунки, взаємні симпатії; готовність брати участь у спільній діяльності; толерантність щодо думок іншого; спільні проекти викликають захоплення. Тобто, в групі ЕА-15-1/9 студенти вдвічі більше (14 та 28) задоволені соціально-психологічним мікрокліматом. Якщо в колективі доброзичливі стосунки, є бажання щось робити разом, то і результати навчання будуть вище.

Проаналізувавши ці результати, ми прийшли до наступних висновків. Безумовно, ця група факторів найсуттєвіша. Але завдання педагогів полягає в тому, яким чином вплинути на ситуацію, змінюючи її навіть в слабких групах. Тому, підводячи підсумки дослідження по цих розділах, ми рекомендуємо:

- розробити плани заходів, спрямованих на формування навчально-пізнавальних та професійних мотивів. Наприклад, зустрічі з випускниками минулих років, які досягли успіху в своїй професії. Також корисно проведення виховних годин типу «Моя професія», навчальних конференцій, присвячених перспективам розвитку обраної сфери діяльності, засідання Школи лідерів.

- кураторам груп, викладачам, адміністрації працювати над формуванням в групах мікроклімату, де студенти були б націлені на отримання знань, підняти планку вимог до рівня, до якого треба дотягнутися;

- всім членам педагогічного колективу формувати образ лідера та успішної людини, яка прагне здобути якісні знання та досягти професійного зростання. Дуже часто в підліткових колективах спостерігається суттєвий вплив антилідерів. Треба докладати спільні зусилля, щоб цей вплив звести до мінімуму. Переможці олімпіад, призери конференцій та конкурсів, відмінники навчання – це ті студенти, які заслуговують на повагу та визнання.

- при плануванні виховної роботи включати заходи, які передбачають спільну діяльність всіх членів колективу: участь у командних змаганнях, розробка проектів, виїзні екскурсії, культпоходи, організація творчих вечорів тощо для покращення соціально-психологічного мікроклімату;

- психологу коледжу звертати увагу на студентів, які висловлюють незадоволення: можливо, вони потребують індивідуальної допомоги та підтримки, а проблема значно ширше, ніж дискомфорт у спілкуванні;

- необхідність проведення заходів щодо адаптації студента, оскільки інтерес до знань з'являється тоді, коли в колективі кожному з його членів комфортно.

Список використаних джерел:

1. Ананьев Б.Г. Психология педагогической оценки // Избр. психол. труды: В 2-х т. – М.: Педагогика, 1980. – Т. 2. – С. 128-267.
2. Зубалій Н. П. Психологічний аналіз структури позитивного ставлення до учіння студентів // Наук. записки: Зб. наук. праць. – Вип. 40. – К.: НПУ, 2001. – С. 221-223.
3. Комінко С.Б., Кучер Г.В. Кращі методи психодіагностики: Навч. посібник. – Тернопіль: Карт-бланш, 2005. – С. 220-251.
4. Мешков Н.И. Педагогика высшей школы: учебно-методическое пособие, М.: Просвещение, 2011. – С. 120-135.